

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Det Kgl. Helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep

0030 Oslo

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2010/5109 / EGN

Dato
01.11.2010

OPPFØLGNING AV OPPLYSNINGER FREMKOMMET I MEDIA OM VENTELISTER FOR SYKEHJEMSPASS

Vurdering og kommentar til TV2s utspill om eldreomsorgen

Det vises til brev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 27.10.2010, hvor fylkesmennene blir bedt om en vurdering tilstanden til omsorgstjenestene i kommunen. Bakgrunnen er opplysninger som har kommet frem i TV2.

Spørsmålene TV2 har gitt kommunene i denne saken er lite presise. Hovedproblemet er at TV2 spør om hvor mange som venter på plass i en boform. Det er det åpenbart mange som gjør.

Det er behovet for "nødvendig helsehjelp" som er kommunens rettsregel. Mange ønsker seg plass både i boliger og på sykehjemmet uten å være tilstrekkelig hjelpetrengende. Det er utbredt misforståelse at sykehjemsplasser tildeles etter ansiennitetsprinsippet. I TV2 undersøkelsen gir kommunene tilbakemelding på hvor mange som har søkt, og som har fått nei uten å konkretisere mer om hver enkeltes sak/situasjon, og hva de har fått avslag på.

Det forekommer f.eks. at det ikke er brukernes vilje som fremkommer i søknaden, men f.eks. at pårørende har et ønske om sykehjemsplass fordi de mener deres pårørende ikke vet "sitt eget beste", eller på annen måte ønsker at de må få plass på sykehjemmet. Dette er kommunen pålagt å undersøke, og er vanskelige saker å avgjøre.

Videre kan det forekomme at søkere allerede er ivaretatt på sykehjem i annen kommune, men ønsker overføring. Disse er også rapportert.

Det må også presiseres at tildeling av omsorgsbolig ikke er regulert i sosial- eller helselovgivning. Som det fremgår av kommentarene våre under, har vi tilgang på et detaljert brukernivå. Vår kjennskap til kommunene, hvem som foretar vedtaksarbeidet, vår rolle som klagesaksmottakere og tilsynsorgan, gir at vurderingene under er relativt sikre.

Fylkesmannen og Helsetilsynet i Aust-Agder har foretatt en nøye samtale med representanter fra de 8 kommunene i vårt fylke som TV2 oppgir å ha ventelister. Disse representantene var i hovedsak de samme som svarte på TV2s undersøkelse i sommer. De 8 kommunenes tall og bemerkninger gjengis under.

NB! TV2 tall er fra vår/sommer 2010, Våre tall er 28. og 29. oktober 2010

Vegårshei**TV2 tall: 30****Våre tall: 0**

Kommentar: Dette gjelder 28 søknader om omsorgsboliger etter sosialtjenesteloven, og 2 sykehjemsplasser. Kommunen vurderte de som søkte omsorgsboliger som "ikke nødvendig". Det er tradisjon for at eldre i kommunen søker seg plass på grunn av alder eller at gården skal overlates til neste generasjon. Tildeling av omsorgsbolig faller også utenom helse- og sosiallovverket. Flere av de 28 hadde ikke hjelpebehov i det hele tatt, mens andre klarer seg fint med hjemmebaserte tjenester.

En av de to som søkte sykehjem, ble vurdert til "ikke nødvendig", men har siden blitt dårligere og har fått plass. Den andre søkeren hadde sykehjemsplass i annen kommune, men ønsket seg overføring til Vegårshei. Dette er nå ordnet. Alle får vedtak.

(Ole Petter Skjævestad og Anne Marie Isachsen)

Bygland**TV2 tall: 3****Våre tall: 0**

Kommentar: Dette gjelder 3 søknader om sykehjemsplass. To av tre ble vurdert til "ikke nødvendig". Den ene (som av kapasitetsproblemer) ikke fikk plass til tross for "nødvendig", fikk utvidet hjemmebaserte tjenester i en forholdsvis kort periode før det ble ordnet plass. En bruker har blitt dårligere og får plass i disse dager, mens den siste "ikke nødvendig" tilbys omsorgsbolig med tilgang til hjelp også om natta. Alle får vedtak.

(Gerd Thorild Helle Aakhus)

Tvedestrand**TV2 tall: 3****Våre tall: 0**

Kommentar: Dette gjaldt søkere til sykehjem, og alle ble vurdert til "nødvendig". Sykehjemmet var fullt belagt. Midlertidig hjelp ble gitt i hybler tilknyttet sykehjemmet, hvor det er døgnkontinuerlig betjening. Pr. i dag har kommunen ledig plass på sykehjemmet. Alle får vedtak.

(Berit Nilsen)

Froland**TV2 tall: 2****Våre tall: 0**

Kommentar: Dette gjelder to søknader om sykehjemsplass. Den ene kom fra en annen kommune, og var ivaretatt med sykehjemsplass. Vedkommende vil bli vurdert ved ledig kapasitet. Den andre var en nylig ankommet søknad som ikke var behandlet ennå. Han ble innvilget plass. Også i Froland tilbys det service/omsorgsboliger tilknyttet sykehjemmet dersom det i korte perioder skulle være manglende sykehjemsplass. Alle får vedtak.

(Turid Rasmussen)

Grimstad**TV2 tall: 4****Våre tall: 0**

Kommentar: Disse 4 gjaldt nylig innkomne søknader om sykehjemsplass som ikke var drøftet i kommunen enda. Kommunen har ikke ventelister. Søkere får ja eller nei i vedtaks form, og det tas ikke hensyn til kapasitet på sykehjemmene dersom det sies ja. Dette fører imidlertid ofte til overbelegg og korridorpasienter, så behovet for flere plasser er tilstede selv om det ikke er ventelister. Økt kapasitet ville også senke terskelen for inntak.

(Beate Grevstad)

Åmli**TV2 tall: 4****Våre tall: 0**

Kommentar: Dette gjelder 4 søknader om omsorgsboliger. Alle ble vurdert "ikke nødvendig". En person, som allerede bodde på hybel tilknyttet sykehjemmet, og har pga negativ sykdomsutvikling

fått plass i disse dager. Også i Åmli ønsker mange å sikre seg ved å søke på omsorgsboliger tidlig med tro på at tildeling skjer via ansiennitet. Alle får vedtak.

(Laila Nylund)

Lillesand

TV2 tall: 10

Våre tall: 11

Kommentar: Kommunen har kontinuerlig liggende søkere som ikke får sykehjemsplass selv om det er "nødvendig". Noen kommer fra andre kommuner, anslagsvis 2 på den tiden TV2 ble besvart. Imidlertid foreligger det opplysninger om overbelegg, og at hjemmeboende burde heller fått plass på sykehjemmet. Kommunen hevder likevel at nødvendig helsehjelp er ivaretatt av kommunens hjemmetjenester. Kommunen gir ikke *avslag om sykehjem* i vedtaksform. Søknadene blir liggende, og ved ledig kapasitet blir det foretatt et valg.

Kommunen har imidlertid ny sykehjemsavdeling med 13-14 plasser under oppbygging.

(Geir Gabrielsen)

Arendal

TV2 tall: 50

Våre tall: 10

Kommentar: Kommunen har kontinuerlig liggende søkere som ikke får sykehjemsplass selv om det er "nødvendig". De som pga. kapasiteten ikke får plass, får oftest heller ikke vedtak. Det sendes en bekreftelse på mottatt søknad, men den inneholder ikke begrunnelse for utsatt behandling, eller de andre formkravene til "foreløpig melding". Nødvendig helsehjelp blir ivaretatt ved at det gjennomføres en økt hjelp fra hjemmebaserte tjenester, og flere får dagtilbud. Søkere fra andre kommuner, som er ivaretatt der, treneres.

(Ellen Kopstad)

Resten av kommunene

De 7 kommunene som opplyses ikke å ha ventelister, har også blitt kontaktet. For denne gruppen har det hovedsaklig vært viktig å se på om den situasjonen TV2 oppgir, fortsetter. Alle 7 kunne rapportere at de heller ikke nå hadde folk som ventet. Dette vil samlet sett føre til følgende tabell:

Kommune	Pers. som venter 29. 10.2010	TV2 tall sommer 2010	Får vedtak*	Blir ivaretatt**
Arendal	10	50	Nei	Ja
Lillesand	11	10	Nei	Ja
Grimstad	0	4	Ja	Ja
Åmli	0	4	Ja	Ja
Vegårshei	0	30	Ja	Ja
Bygland	0	3	Ja	Ja
Tvedestrand	0	3	Ja	Ja
Froland	0	2	Ja	Ja
Risør	0	0	Ja	Ja
Gjerstad	0	0	Ja	Ja
Bykle	0	0	Ja	Ja
Valle	0	0	Ja	Ja
Iveland	0	0	Ja	Ja
Birkenes	0	0	Ja	Ja
Evje og Hornnes	0	0	Ja	Ja
Sum	21	106		

* Får vedtak om tildeling uansett kapasitet.

** Alternative tiltak sørger for at søker blir ivaretatt.

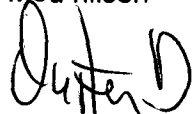
Etter det Fylkesmannen og Helsetilsynet i Aust-Agder har grunn til å tro, er tabellen over representativ for dagen situasjon. Det må likevel påpekes at det er behov for flere sykehjemsplasser i flere av kommunene. Lista for å få plass legges tydelig vis høyt i noen kommuner.

Arendal kommune er den største og mest omtalte kommunen i vårt fylke. Vi vil nevne at Fylkesmannen og Helsetilsynet i Aust-Agder er i kontinuerlig kontakt med denne kommunen. Senest i møte uke 42 ble det bestemt at kommunen skal iverksette tiltak for å rette opp saksbehandlingen til å bli i overensstemmelse med kravene i regelverket. Dette innebærer bl.a. at det skal fattes vedtak for alle, også der hvor kapasitet kan synes å stoppe muligheten for gjennomføring. I dette møtet deltok fylkeslegen, ass. direktør Sosial- og helseavdelingen, varaordfører, leder av kommunens helse- og omsorgskomite, samt diveres enhetsledere og politikere.

Tilsvarende møte er berammet med Lillesand kommune.

Denne gjennomgangen tilsier ikke at alt fungerer like godt nok. Kapasiteten, kvaliteten og fagligheten, må stadig økes for at disse tjenestene skal kunne fungere tilfredsstillende i 2015.

Med hilsen

Øystein Djupedal
fylkesmann

Anne-Sofie Syvertsen
fylkeslege

Saksbehandler: Egil Nordlie